

Weer een walrus op Texel

G. C. CADÉE, M. CADÉE EN N. CADÉE

Op zaterdag 20 maart 1982 ontdekten wij om $\pm$ 11.40 uur, lopend langs de dijk van polder 't Horntje (zuidpunt van Texel), een walrus (*Odobenus rosmarus* (L)). Het dier lag aan de voet van de dijk op een soort plateau dat daar bij laag water droog komt. Alhoewel we hem onmiddellijk herkenden als een walrus konden we eerst onze ogen toch nauwelijks geloven, het is uiteindelijk geen alledaagse verschijning in onze wateren. Een vergissing is bij zo'n dier echter uitgesloten. Bovendien hebben we een vorige walrus, gevangen op 27 maart 1981 op het wad bij Ameland, uitgebreid kunnen bekijken toen die voor enige tijd op Texel verbleef in het bassin van het Rijksinstituut voor Natuurbeheer. Op ons verschijnen verdween het dier snel in het water. We hadden juist tijd genoeg om te zien dat hij flink behaard was, meer dan het exemplaar van vorig jaar, en daardoor meer lichtbruin van kleur. Ook was duidelijk te zien dat één van de slagstanden, de rechter, verdwenen was. Het dier was vermoedelijk zo'n 3 m lang, maar voor we dit nauwkeurig konden schatten ging het te water. Het zwom met de stroom mee richting Oudeschild, nog af en toe zijn kop boven water stekend. Het dier zag er op het eerste gezicht volkomen gezond uit, het is dan ook te hopen dat er geen uitgebreide acties ondernomen worden om het te vangen.

De heer P.J.H. Reijnders (RIN, Texel) heeft hetzelfde exemplaar later ook gezien en schatte de lengte van de ene overgebleven slagstand op 30 cm, hetgeen op een leeftijd van $\pm$ 8 jaar zou wijzen. Op 23 maart is hetzelfde dier bij Huisduinen, bij Den Helder gezien en gefotografeerd (Het Parool en Helderse Courant van 24 maart 1982).

Walrussen behoren tot de zeldzame verschijningen in de Nederlandse wateren, maar het lijkt wel of ze de laatste tijd algemener worden. Houttuyn schreef in 1761 dat er enige jaren eerder een jonge walrus gevangen was in de Zuiderzee (Van Bree, 1977). Daarna duurde het tot

1926 voor het tweede exemplaar gezien werd (IJsseling en Scheygrond, 1943). Voor dit exemplaar kon een hele zwerftocht in het Noordzeegebied gereconstrueerd worden van de Shetlands via Zuid Noorwegen, Den Helder (11-14 november), Noord Jutland tot Rörö bij Zweden, waar hij op 9 januari 1927 geschoten werd. Van Bree (1977) beschrijft de zwerftocht van de volgende walrus die Nederland aandoet. Op 23 november 1976 werd dit dier gesignaleerd bij Oudeschild, daarna te Colijnsplaat, Zeebrugge, Hansweert en tenslotte voor het laatst weer bij Texel op 9 december. Reijnders (1981) bericht over de vierde walrus in Nederland, gevangen op 27 maart 1981 bij Ameland en op 9 april losgelaten bij Helgoland. Dit dier werd met verf gemerkt en eind mei achtereenvolgens bij Esbjerg en Skagen gezien.

'Ons' exemplaar, de vijfde walrus in Nederland, is door het bezit van slechts één slagstand voldoende 'gemerkt' om bij zijn verdere rondzwervingen herkend te worden. Waar hij vandaan komt is niet met zekerheid te zeggen. Er zijn populaties op Nova Zembla, Spitsbergen en Groenland (Fay, 1981). Voor de walrus van 1926 veronderstelde Lund (1954) Groenland als land van herkomst, waarbij het dier gebruik maakt zou kunnen hebben van bestaande zeestromingen om langs de noordkust van IJsland de Shetlands te bereiken. Spitsbergen is minder waarschijnlijk, omdat dan een deel van de reis tegen de Golfstroom in gemaakt zou moeten worden. Ook vanuit Nova Zembla zouden exemplaren langs de kust naar de Noordzee af kunnen zakken. Per dag kunnen walrussen zo'n 50 à 100 km afleggen (van Bree, 1977), wat betekent dat walrussen die in Nederland worden gesignaleerd zeker al een maand onderweg moeten zijn en, zoals de omzwervingen van het exemplaar uit 1926 leren, er wel langer over zullen doen, omdat ze niet linea recta trekken maar onderweg meerdere malen ergens blijven hangen.

Misschien dat het doorzoeken van oudere literatuur nog meer vroegere meldingen van walrussen uit Nederland kan opleveren. Het lijkt toch vreemd dat de nu sterk geslonken populatie in de Noordatlantische Oceaan, geschat op 30.000

exemplaren, meer zwervers oplevert dan vroeger, toen de populatie groter was en er ook dichterbij walrussen voorkwamen, o.a. in Noord Noorwegen.

Literatuur

- Van Bree, P.J.H., 1977. Over de recente zwerftocht van een walrus, *Odobenus rosmarus* (Linnaeus, 1758), langs de Nederlandse en Belgische kust. *De Levende Natuur* 80 (3): 58-63.
- Fay, F.H., 1981. Walrus *Odobenus rosmarus* (Linnaeus, 1758). In: S.N. Ridgway en R.J. Harrison, *Handbook of marine mammals* vol. 1: 1-23.
- Lund, H.M.K., 1954. The walrus (*Odobenus rosmarus* (L)) of the coast of Norway in te past and after the year 1900, together with some observations on its migrations and 'cruising speed'. *Astarte* 8:1-12.
- Reijnders, P.J.H., 1981. Observation, catch and release of a walrus (*Odobenus rosmarus*) on the isle of Ameland, Dutch Wadden Sea. *ICES Marine Mammals Committee. C.M.* 1981/N:11:1-6.
- IJsseling, M.A. en A. Scheygrond, 1943. *De zoogdieren van Nederland*, 530 p. Thieme, Zutphen.

Adres van de auteur: Waterweg 12
Texel